teret efter forudgående eksport til en anden medlemsstat, mens den af forlæggeren fastsatte salgspris er bindende, når der er tale om bøger, som i forbindelse med deres afsætning ikke har overskredet en grænse inden for Fællesskabet.

RETSMØDERAPPORT
i sag 355/85 *

I — Faktiske omstændigheder og retsforhandlinger

1. I henhold til den franske lov nr. 81-766 af 10. august 1981 om prisen for bøger skal enhver forlægger eller importør af bøger fastsætte en detailsalgspris for de bøger, som han udgiver eller importerer. Detailhandlerne skal anvende en effektiv salgspris, som ligger mellem 95 og 100% af denne pris. Loven indeholder nogle undtagelsesbestemmelser, hvorefter forpligtelsen til at overholde denne pris ikke gælder i forbindelse med salg til bestemte private og offentlige institutioner som f. eks. biblioteker og uddannelsesinstitutioner, og bogudsalg er under visse betingelser tilladt. I tilfælde af overtrædelser af lovens bestemmelser kan konkurrenter og forskellige sammenslutninger forlange forbud nedlagt eller kræve erstatning, ligesom den pågældende kan retsforfølges.

For så vidt angår importerede bøger, fastsættes det i artikel 1, stk. 5, i lov af 10. august 1981, at

»ved import af bøger, som udgives i Frankrig, skal den af importøren fastsatte detailsalgspris være lig med eller højere end den af forlaget fastsatte«.

I sin dom af 10. januar 1985 (Association des Centres distributeurs Edouard Leclerc m. fl. mod Sàrl »Au blé vert« m. fl., 229/83, Sml. s. 1), der angik et præjudicielt spørgsmål vedrørende denne lovgivning, fastslog Domstolen blandt andet, at bestemmelser i en sådan lovgivning, »som for salg af bøger, der udgives i selve den berørte medlemsstat og reimporteres efter forudgående eksport til en anden medlemsstat, foreskriver overholdelse af den salgspris, som forlæggeren har fastsat, medmindre det på grundlag af objektive kriterier kan godtgøres, at bøgerne er eksporteret udelukkende med henblik på reimport for derved at omgå en sådan lovgivning«,

skal anses for foranstaltninger med tilsvarende virkning som kvantitative indførselsrestriktioner, som er forbudt efter EØF-traktatens artikel 30.

Efter denne dom indsattes der ved lov nr. 85-500 af 13. maj 1985 et stk. 6 i artikel 1 i lov af 10. august 1981. I henhold hertil finder bestemmelserne i stk. 5

»ikke anvendelse på bøger, der er importeret fra en af Det europæiske økonomiske Fællesskabs medlemsstater, medmindre det af objektive forhold fremgår, at formålet

* Processprog: Fransk.

har været at omgå bestemmelserne i stk. 4 i forbindelse med detailsalg af bøger, hvilket navnlig må anses for tilfældet, såfremt den pågældende bog ikke rent faktisk er blevet bragt i handelen i den pågældende stat«,

således at formålet er at ramme omgåelser af bestemmelserne vedrørende de detailsalgspriser, som detailhandlerne er forpligtet til at overholde.

2. Ved tribunal d'instance de Bressuire (dommerkontoret i Thouars) er der rejst tiltale mod Michel Cognet, der er direktør for forretningen Centre Leclerc i Thouars, for overtrædelse af lov af 10. august 1981. Cognet har erkendt, at der i forretningen ved salg af nogle bøger den 4. juni 1985 ved kassen blev ydet rabatter på 20% i forhold til de af forlæggeren fastsatte salgspriser, men har gjort gældende, at den ved lov af 13. maj 1985 indførte sondring mellem importerede bøger og franske bøger strider mod EØF-traktatens artikel 7.

Tribunal d'instance de Bressuire fastslog, at der gælder følgende retsstilling i henhold til lovgivningen om prisen for bøger, som ændret efter Domstolens dom af 10. januar 1985:

— For bøger udgivet i Frankrig:

  — hvis de sælges direkte i Frankrig uden at være blevet importeret, skal prisen være 95-100% af den af forlæggeren fastsatte,

  — hvis de importeres fra en stat, der ikke er medlem af Fællesskabet, skal prisen svare til den af forlæggeren fastsatte,

  — hvis de importeres fra en medlemsstat, er prisfastsættelsen fri.

— For bøger udgivet uden for Frankrig skal salgsprisen svare til den, forlæggeren har fastsat, eller, i mangel heraf, den, forlæggeren i udgivelseslandet anbefaler.

Prisfastsættelsen er således fri for bøger udgivet i Frankrig, som reimporteres fra en medlemsstat, mens der for bøger udgivet i Frankrig, som ikke har været udført, gælder en ordning med bindende priser. Retten har anført, at de franske forhandlere derved udsættes for konkurrence udefra uden at være i stand til at imødegå denne med tilsvarende midler, hvilket bryder ligebehandlingen mellem franske virksomheder og udenlandske virksomheder, der eksporterer til Frankrig.

Retten har på denne baggrund fundet, at det bør undersøges, om den franske lovgivning er i overensstemmelse med de fællesskabsretlige regler. Retten har med henblik herpå ved dom af 11. oktober 1985 besluttet i medfør af EØF-traktatens artikel 177 at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Er fællesskabsrettens lighedsgrundsætning og forbud mod forskelsbehandling, jfr. navnlig artikel 3, litra f), og artikel 7, i EØF-traktaten, til hinder for, at der i en medlemsstat ved lov eller administrativt for afsætning af bøger, som må anses for identiske eller tilsvarende varer, indføres en todelt prisordning, hvorefter der gælder:

— bindende priser med en tilladt rabat på højst 5% for bøger, der er udgivet og sælges i den pågældende medlemsstat, og som ikke i forbindelse med deres afsætning har overskredet en grænse inden for Fællesskabet,

— en principielt ubegrænset fri prisfastsættelse bl. a. for bøger, der er udgivet i Frankrig og reimporteret fra en medlemsstat?«

3. Forelæggelsesdommen er registreret på Domstolens justitskontor den 19. november 1985.

I medfør af artikel 20 i statutten for EØF-Domstolen har Kommissionen for De europæiske Fællesskaber ved Daniel Jacob, den juridiske tjeneste, indgivet skriftligt indlæg.

På grundlag af den refererende dommers rapport og efter at have hørt generaladvokaten har Domstolen besluttet at indlede den mundtlige forhandling uden forudgående bevisførelse, ligesom der i medfør af procesreglementets artikel 95, stk. 1, er truffet beslutning om at henvise sagen til tredje afdeling.

II — Det skriftlige indlæg

Kommissionen har gjort gældende, at lov af 13. maj 1985 opfylder de krav, der fremgår af Domstolens dom af 10. januar 1985.

Det anføres, at *EØF-traktatens artikel 3* omhandler de opgaver, der er tillagt Fællesskabet, idet bestemmelsen — uden at der herved pålægges medlemsstaterne bestemte forpligtelser — indeholder en opregning af de områder, inden for hvilke traktaten indeholder konkrete bestemmelser, det vil i forbindelse med litra f) sige »konkurrencereglerne« i artiklerne 85-94. Disse bestemmelser må fortolkes i lyset af artikel 3, litra f), men denne bestemmelse er ikke i sig selv umiddelbart anvendelig. Det fremgår af Domstolens dom af 10. januar 1985, at konkurrencereglerne ikke finder anvendelse på en lovgivning som den i sagen omhandlede, hvorfor artikel 3, litra f), er uden betydning for afgørelsen af tvisten i hovedsagen.

Hvad angår *EØF-traktatens artikel 7*, anføres det, at henholdsvis de »franske virksomheder« og »udenlandske virksomheder, der eksporterer til Frankrig«, som den forelæggende retsinstans omtaler, ikke optræder i samme omsætningsled, og at deres forhold ikke kan sidestilles. De forskellige vilkår, de er underlagt, kan derfor ikke anses som udtryk for forskelsbehandling. Det relevante forhold i hovedsagen er de forskellige konkurrencemæssige vilkår, som de franske detailhandlere er underlagt, alt efter om de pågældende i Frankrig udgivne bøger er blevet bragt i handelen i udlandet eller ej. Disse forskellige konkurrencemæssige vilkår kan imidlertid på ingen måde anses som udtryk for forskelsbehandling på grundlag af nationalitet.

Det anføres endvidere, at ud over spørgsmålet om, hvad der fremgår af ordlyden af artikel 7, kan disse forskellige vilkår heller ikke antages at stride mod *det almindelige forbud mod forskelsbehandling*. Da traktaten ikke indeholder nogen konkrete bestemmelser herom, og da der ikke foreligger nogen fælles politik på dette område, strider en omvendt diskrimination ikke mod fællesskabsretten. Navnlig kan der ikke antages at bestå noget forbud mod omvendt diskrimination i forbindelse med spørgsmålet om frie varebevægelser, hvilket blandt andet fremgår af Domstolens dom af 14. december 1982 (Waterkeyn, 314-316/81 og 83/82, Sml. s. 4337). Artikel 30 omhandler hindringer for samhandelen mellem medlemsstaterne i form af bestemmelser, hvorved importerede varer stilles ringere, men ikke bestemmelser, der kun angår indenlandsk fremstillede varer. Domstolen har udtalt, at en udvidelse af anvendelsesområdet for bestemte former for nationale ordninger til også at omfatte importerede varer strider mod artikel 30 (jfr. f. eks. dommen af 16. december 1980, Fietje, 27/80, Sml. s. 3839, og dommen af 19. februar 1981, Keldermann, 130/80, Sml. s. 527), og har dermed indirekte fastslået, at en »omvendt diskrimination«, som skyldes, at sådanne ordninger finder anvendelse på indenlandsk fremstillede varer, kan være lovlig.

U. Everling
Refererende dommer